

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Михайла Драгоманова
Факультет технологій та дизайну
Кафедра інженерії та технологій виробництва
УДУ імені Михайла Драгоманова
Кафедра метрології та безпеки життєдіяльності
Харківського національного автомобільно-дорожнього
університету
Кафедра екологічного аудиту та технологій захисту довкілля
ДЗ «Державна екологічна академія післядипломної освіти та
управління»**

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ, ПРИКЛАДНИХ,
ЗАГАЛЬНОТЕХНІЧНИХ ТА БЕЗПЕКОВИХ НАУК»**

Матеріали III всеукраїнської науково - практичної
конференції
пам'яті академіка Академії наук вищої освіти,
професора
Анатолія Володимировича Касперського

Київ, 21 червня 2023 р.

УДК 37.091.3: 62/69 (082)

А 43

Актуальні проблеми та перспективи розвитку фундаментальних, прикладних, загальнотехнічних та безпекових наук: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 21 червня 2023 р. – Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – **416** с.

Друкується згідно з ухвалою Вченої Ради
Факультету технологій та дизайну
УДУ імені Михайла Драгоманова
протокол № 5 від 29.06.2023 р.

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково - практичної конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку фундаментальних, прикладних, загальнотехнічних та безпекових наук».

В рамках конференції розглянуто питання фундаментальних, прикладних, загальнотехнічних та безпекових наук.

Відповідальний за випуск:

Д. Е. Кільдеров – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри технологічної освіти.

Редакційна колегія:

В. В. Шевченко - кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри інженерії та технологій виробництва, **голова**.

С. В. Шмалей – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інженерії та технологій виробництва, **заступник голови**.

Ю. В. Немченко – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інженерії та технологій виробництва, **заступник голови**.

О. М. Кучменко – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри інженерії та технологій виробництва.

© УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

© Автори статей, 2023

1. Про Національну раду з відновлення України від наслідків війни. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/nacionalna-rada-z-vidnovlennya-ukrayini-vid-naslidkiv-vijni/pro-nacionalnu-radu-z-vidnovlennya-ukrayini-vid-naslidkiv-vijni>
2. Повітряний кодекс України (зі змінами і доповненнями) № 2026-IX від 27.01.2022 р.
3. <http://www.avia.gov.ua> – Офіційний сайт Державної авіаційної служби України.

ВИКЛАДАННЯ БЕЗПЕКОВИХ ДИСЦИПЛІН В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ В УМОВАХ ВІЙНИ

Кучменко Олександр, Немченко Юрій

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Протягом останніх років проявляються кризові явища в системі безпеки життєдіяльності. Вони полягають в тому, що незважаючи на вимоги законодавства щодо обов'язкового навчання студентів з питань безпеки, у вищих навчальних закладах скорочуються не лише години, але й самі навчальні дисципліни «Безпека життєдіяльності», «Цивільний захист», «Охорона праці», «Охорона праці в галузі», відповідні кафедри, викладачі-фахівці.

При цьому останні роки спостерігається невтішна тенденція не лише значного скорочення аудиторних годин безпекових дисциплін, але й їх об'єднання в єдиний курс [1, 2, 3].

Але негаразди, пов'язані з викладанням безпекових дисциплін на цьому не припинились. Так в цьому навчальному році була розроблена інтегрована дисципліна «Культура здоров'я особистості», в якій безпеківі дисципліни об'єднали з дисциплінами, які не мають нічого спільного з ними, а саме – «Долікарська підготовка» та «Рухові технології», по суті фізичне виховання. На викладання нової дисципліни виділено всього 3 кредити. А на вивчення «Безпеки життєдіяльності», «Цивільного захисту», «Охорони праці» – лише 1 кредит. Сказати, що цього замало – нічого не сказати.

Таке відношення до викладання безпекових дисциплін є неприпустимим в мирний час – в умовах сталого розвитку економіки країни. Життєдіяльність українців, функціонування народного господарства України щорічно супроводжується виникненням

надзвичайних ситуації різних характерів і рівнів, що призводить до людських жертв, значних матеріальних збитків [1, 2, 3].

Після повномасштабного вторгнення росії в Україну серед загальної кількості надзвичайних ситуацій переважають надзвичайні ситуації воєнного характеру. Але вони також виступають джерелом надзвичайних ситуацій техногенного, природного та соціально-політичного характеру.

Численні втрати українців зумовлені не лише об'єктивними причинами – воєнними діями, але й невмінням населення України діяти в умовах надзвичайних ситуацій різного характеру. Це, на наш погляд, зумовлене слабкою обізнаністю українців в питаннях безпеки життєдіяльності та цивільного захисту.

Ця проблема вирішується шляхом викладання нормативних дисциплін «Безпека життєдіяльності», «Цивільний захист», «Охорона праці», «Охорона праці в галузі» в навчальних закладах третього, четвертого рівнів акредитації.

Безпека суспільства значною мірою залежить саме від якості освіти в цій сфері, необхідно звернути першочергову увагу на дисциплін з питань безпеки – «Безпека життєдіяльності», «Цивільний захист», «Охорона праці», «Охорона праці в галузі» [1].

Тому скорочення не лише аудиторних години, але й самих означених навчальних дисциплін в умовах війни росії проти України є шкідливим. При цьому необхідно приділяти значну увагу не лише викладанню теоретичних основ «Безпеки життєдіяльності», «Цивільного захисту», «Охорони праці», «Охорони праці в галузі», але й проведенню семінарських та практичних занять. А така дисципліна як «Цивільний захист» повинна набути практичне спрямування, що зумовлене виживанням в умовах війни.

Список джерел.

1. Романів А. С., Параняк Н. М., Дацько О. С., Витрикуш Н. М. Перспективи та проблеми викладання безпекових дисциплін у вищих навчальних закладах. *Технічні науки*. 2019. Вип. 1 (85). С. 124-132. DOI: <http://doi.org/10.31713/vt1201913>.
2. Піскунова Л. Е., Кудрявицька А. М., Ракоїд О. О. Викладання «безпекових» дисциплін у ВНЗ не на часі? URL: <https://nubip.edu.ua/node/109210> (дата звернення: 17.06.2023).
3. Варивода Катерина Сучасні аспекти викладання дисциплін циклу безпеки життєдіяльності в закладі вищої освіти.